

Agata Kristi

Mačka među
golubovima

Prevela
Tatjana Bižić

— Laguna —

Naslov originala

AGATHA CHRISTIE® POIROT® CAT AMONG THE PIGEONS

Copyright © Agatha Christie Limited 1959.

All rights reserved.

Translation copyright © Agatha Christie Limited 2018.

All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE® POIROT® and the Agatha Christie Signature are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

Agatha Christie®

Slučajevi Herkula Poaroa

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Steli i Lariju Kiruanu

SADRŽAJ

<i>Prolog</i> Letnje polugodište	9
1. Revolucija u Ramatu	25
2. Žena na balkonu	32
3. Nastupa gospodin Robinson	42
4. Povratak putnika	55
5. Pisma iz Medoubenka	67
6. Nekoliko prvih dana	75
7. Slamke među vihorima	85
8. Ubistvo	97
9. Mačka među golubovima	110
10. Fantastična priča	121
11. Razmena mišljenja	133
12. Lampe nove za stare	140
13. Katastrofa	152
14. Gospođica Čedvik leži bez sna	163
15. Ubistvo se ponavlja	171
16. Zagonetka sportskog paviljona	178
17. Aladinova pećina	190

18. Većanje	202
19. Većanje se nastavlja	211
20. Razgovor	219
21. Prikupljanje tragova	227
22. Mala zgodba u Anadoliji	238
23. Obračun	241
24. Poaro objašnjava	256
25. Zaveštanje	267

PROLOG

LETNJE POLUGODIŠTE

I

Bio je prvi dan letnjeg polugodišta u školi Medoubenk. Kasno popodnevno sunce obasjavalo je okuku širokog pošljunčanog prilaza ispred zgrade. Ulazna vrata bila su gostoljubivo otvorena, a na pragu im je stajala, zadivljujuće usklađena s njihovim džordžijanskim proporcijama, gospođica Vansitart, besprekorno očešljana i odevena u besprekorno skrojenu suknju i sako.

Neki neupućeni roditelji pomislili bi da je to znamenita gospođica Bulstrođ lično. Nisu znali da je običaj gospođice Bulstrođ da se povuče u svojevršno unutarnje svetište, gde su pristupa imali samo malobrojni izabrani i povlašteni.

Uz gospođicu Vansitart stajala je gospođica Čedvik, koja je delovala na malo drugačijem nivou, prijatna, u sve upućena, neodvojivi deo Medoubenka, koji bi zbilja bilo nemoguće i zamisliti bez nje. Medoubenk nikad nije bio bez nje. Gospođica Bulstrođ i gospođica Čedvik zajedno su osnovale školu Medoubenk. Gospođica Čedvik je nosila pinsnez, bila je malo povijena, staromodno obučena, u obraćanju srdačna i rasejana, i nekim slučajem, bila je izvanredan matematičar.

Razne reči i kratke rečenice dobrodošlice izgovorene ljubaznim glasom gospođice Vansitart lebdele su kroz školu.

„Kako ste, gospođo Arnold? Lidija, jesi li uživala u krstarenju Grčkom? Kakva divna prilika! Imaš li neke lepe fotografije?

Da, ledi Garnet, gospođica Bulstrode je dobila vaše pismo o časovima likovnog obrazovanja i sve je već uređeno.

Kako ste, gospođice Berd?... Dobro, pa? Mislim da gospođica Bulstrode neće imati vremena da *danas* razgovara o tome. Gospođica Rouan je tu negde ako biste hteli s njom da porazgovarate.

Premestili smo tvoju sobu, Pamela. Sad si u suprotnom krilu, pored one jabuke...

Da, zaista, ledi Violeta, vreme jeste bilo grozno ovog proleća. Ovo je najmlađi? Kako se zoveš? Hektor? Imaš lep aviončić, Hektore.

*Trés heurse de vous voire, madame. Ah, je regrette, ce ne serait pas possible cette après-midi. Mademoiselle Bulstrode est tellement occupée.**

Dobar dan, profesore. Jeste li iskopali još nešto zanimljivo?“

II

U jednoj maloj prostoriji na spratu En Šapland, sekretarica gospođice Bulstrode, kucala je brzo i delotvorno na pisaćoj mašini. En je bila lepuškasta tridesetpetogodišnja žena, crne kose koja joj je pristajala kao satenska kapa. Umela je da bude vrlo privlačna kad je htela, ali život ju je naučio da

* Franc.: Vrlo mi je drago što vas vidim, gospođo. Ah, izvinite, danas neće biti moguće. Gospođica Bulstrode je tako zauzeta. (Prim. prev.)

kompetentnost i delotvornost često daju bolje rezultate i pritom pomažu da se izbegnu bolne komplikacije. U tom trenutku je bila vrlo posvećena zadatku da bude najbolja sekretarica kakvu bi direktorka jedne poznate ženske škole mogla da poželi.

S vremena na vreme, dok je uvlačila novi list papira u mašinu, pogledala bi kroz prozor i zapazila poneke od zanimljivih pridošlica.

„Bože blagi!“, rekla je En sebi zadivljeno. „Nisam ni znala da je ovoliko šofera još ostalo u Engleskoj!“

Zatim se i nehotice osmehnula dok su se veličanstveni rolsovi udaljavali, a jedan maleni prestareli ostin prilazio školi. Iz njega je izašao jedan otac namučenog lika s kćerkom koja je izgledala mnogo smirenije od njega.

Kad je nesigurno zastao, gospođica Vansitart izađe i preuze situaciju u svoje ruke.

„Major Hargrivs? A ovo je Alison? Uđite, molim vas. Volela bih da i sami pogledate Alisoninu sobu...“

En se đavolasto osmehnula i nastavila da kuca.

Dobra stara gospođica Vansitart. Odlična dublerka glavne glumice, rekla je sama sebi. Ume da oponaša sve trikove Bulstroдове. Sušto savršenstvo!

U tom trenutku jedan ogroman i neverovatno raskošan kadilak u dve boje, nežnoroze i azurnoj, zaokrenu prilazom (s teškoćom, jer je bio tako dugačak) i stade iza prastarog ostina plemenitog majora Alistera Hargrivsa.

Šofer iskoči da otvori vrata gorostasnom bradatom, tamnoputom čoveku u lelujavom burnusu, dami obučenoj po poslednjoj pariskoj modi i vitkoj crnpurastoj devojčici.

To je verovatno ona princeza kojoj ne mogu da upamtim ime, pomislila je En. Ne mogu da je zamislim u školskoj uniformi, ali, pretpostavljam, čudo će nam se objaviti sutra...

Pojaviše se i gospođica Vansitart i gospođica Čedvik. Biće izvedeni pred Njenu preuzvišenost, zaključí En.

Zatim pomisli kako joj se, mada je to čudno, ipak ne dopada da se šali na račun gospođice Bulstrođ, Gospođica Bulstrođ zaista jeste bila ličnost.

Zato bolje pripazi kako kucaš, curo, reče ona sebi, i prikucaj lepo bez grešaka ova pisma.

En obično nije pravila greške. Mogla je da dobije posao sekretarice gde god je htela. Bila je poslovna sekretarica izvršnom direktoru jedne naftne kompanije, lična sekretarica ser Mervinu Todhanteru, podjednako čuvenom po učenosti, naprasitosti i nečitljivom rukopisu, a ubrajala je među svoje poslodavce i dva ministra i jednog značajnog vladinog službenika, ali sve u svemu, uvek je radila među muškarcima. Pitala se kako li je to biti, kako je to formulisala u sebi, potpuno zaronjena među žene. Pa dakle – zaista je bilo izuzetno iskustvo! A onda je tu bio i Denis! Verni Denis, koji se vraćao iz Malaje, Burme, iz raznih delova sveta, uvek isti, uvek isto odan, stalno ju je ponovo prosio. Mili Denis! Samo, bilo bi tako dosadno biti u braku s Denisom.

U bliskoj budućnosti neće imati mnogo muškog društva. Sve ove silne učiteljice – nigde živog muškarca u blizini, osim vrtlara, koji ima otprilike osamdeset godina.

U tom trenutku En je doživela iznenađenje. Jedan muškarac je potkresivao živicu odmah ispod prilaza školi – vrtlar, očigledno, ali svakako ne osamdesetogodišnjak. Mlad, tamnos, zgodan. En se pomalo začudila – jeste bilo govora o tome da se zaposli još jedan radnik, ali ovo nije bio neki seljak. Oh, pa dobro, svakakvi ljudi danas svašta rade. Biće da je to neki mladić koji se trudi da skupi novac za projekt koji je smislio ili možda samo da preživi. Ipak, potkresivao je tu živicu vrlo stručno. Možda na kraju krajeva i jeste pravi baštovan!

Izgleda, rekla je En sebi, kao da bi *mogao* biti zabavan...
Preostalo joj je da prekuca samo još jedno pismo, prime-tila je sa zadovoljstvom, a onda će moći da prošeta po vrtu...

III

Na spratu je gospođica Džonson, domoupraviteljka, raspodeljivala sobe, dočekivala nove učenice i pozdravljala stare.

Bila je zadovoljna što nastava ponovo počinje. Nikad nije znala šta bi sa sobom preko raspusta. Imala je dve udate sestre, kod kojih je naizmenično odlazila u goste, ali njih su, sasvim prirodno, više zanimali sopstveni poslovi i porodica nego Medoubenk. Gospođicu Džonson, mada je volela svoje sestre kao što i dolikuje, zanimalo je zapravo jedino Medoubenk.

Da, zaista je lepo što škola opet počinje...

„Gospođice Džonson?“

„Izvoli, Pamela?“

„Da vam kažem, gospođice Džonson, čini mi se da mi se nešto polomilo u koferu i iscurilo po svim stvarima. *Mislim* da je ulje za kosu.“

„C, c, c!“, rekla je gospođica Džonson hitajući da pomogne.

IV

Gospođica Blanš, nova nastavnica, Francuskinja, šetala je po travnjaku iza pošljunčanog prilaza i procenjivačkim okom gledala snažnog mladića koji je potkresivao živicu.

Assez bien,* pomislila je gospođica Blanš.

* Franc.: nije loš; prilično je zgodan. (Prim. prev.)

Gospođica Blanš je bila vitka, neugledna, prilično neprijetna, ali je sama zapažala sve.

Pogled joj prelete na povorku kola koja su zaokretala ka ulazu u zgradu. Procenjivala je koliko koja koštaju. Medoubenk je, sumnje nema, *zastašujuće silan!* U glavi je sabrala koliko novca gospođica Bulstrod zarađuje.

Da, zaista! *Zastašujuće silno!*

V

Gospođica Rič, koja je predavala engleski jezik i geografiju, žurila je ka školi poklećući tu i tamo jer, kao i obično, nije pazila gde staje. Kosa joj se, takođe kao i obično, prosipala iz punđe. Gospođica Rič imala je usrdno i ružno lice.

Opet doći ovamo!, govorila je sebi. Biti opet *ovde...* Kao da je prošla čitava večnost...

Posrnula je preko grabulja, a mladi baštovan ju je pridržao i rekao:

„Pazite, gospođice.“

Ajlin Rič reče: „Hvala“, i ne pogledavši ga.

VI

Gospođica Rouan i gospođica Blejk, dve nastavnice mlađeg čina, šetale su prema sportskom paviljonu. Gospođica Rouan je bila mršava, crnomanjasta i upečatljiva, gospođica Blejk svetlokosa i punačka. Vodile su živahan razgovor o svojoj nedavnoj avanturi u Firenci, o slikama i skulpturama koje su videle, o vočkama u cvatu, o pažnji kojom su ih zasipala (s nečasnim namerama, kako su se nadale) dva mlada italijanska gospodina.

„Zna se, naravno, kakvi su Italijani“, rekla je gospođica Blejk.

„Nesputani. Potpuno zdravi, oseća se to. Nisu žrtve potiskivanja“, rekla je gospođica Rouan, koja je pored ekonomije studirala i psihologiju.

„Ipak, na Đuzepea je ostavilo popriličan utisak kad je saznao da predajem u Medoubenku“, napomenula je gospođica Blejk. „Odmah je počeo da se ponaša s mnogo više poštovanja. Jedna njegova rođaka bi volela da dođe ovamo, ali gospođica Bulstrođ ne zna ima li mesta.“

„Medoubenk je škola koja zaista ima ugleda“, radosno se složila gospođica Rouan. „Novi sportski paviljon izgleda stvarno veličanstveno. Nisam verovala da će biti završen na vreme.“

„Gospođica Bulstrođ je rekla da će morati da bude“, rekla je gospođica Blejk tonom nekoga ko je upravo izjavio nešto nepobitno. „O“, dodala je trgnuvši se.

Vrata sportskog paviljona naglo su se otvorila i otuda izađe mlada žena, ridokosa i koščata. Odmerila je gospođicu Rouan i gospođicu Blejk oštrim, neprijateljskim pogledom i udaljila se žustrim korakom.

„Nova nastavnica fizičkog, sigurno“, reče gospođica Blejk. „Kakvo nevaspitanje!“

„Ne naročito prijatan novi član kolektiva“, složila se gospođica Rouan. „Gospođica Džouns je uvek bila tako srdačna i druželjubiva.“

„Samo što nas nije ubila pogledom“, zgražala se gospođica Blejk.

Obe su se osećale vrlo uzrujano.

VII

Soba gospođice Bulstrođ gledala je na dve strane, ka prilazu i travnjaku iza njega, i prema gustim rododendronima iza

zgrade. Bila je to prelepa soba, a i gospođica Bulstrode je bila divljenja dostojna žena, visoka, plemenitog lica, lepo doterane sede kose, sivih očiju koje su odavale smisao za humor i odlučnih usana. Uspeh njene škole (a Medoubenk je bio jedna od najuspešnijih škola u Engleskoj) bio je u potpunosti zasluga direktorke. Bila je to vrlo skupa škola, ali suština nije zapravo bila u tome. Najtačnije bi bilo reći da je koštala mnogo, ali je vredela svaku paru.

Kćerka bi vam tamo sticala upravo onakvo obrazovanje kakvo ste želeli, i kakvo je želela gospođica Bulstrode takođe, a kad se to dvoje sabere, zadovoljni su izgleda bili svi. Zahvaljujući visokim školarinama, gospođica Bulstrode je mogla da zaposli sve potrebno osoblje. U njenoj školi nije bilo ni zračka duha masovne produkcije, ali mada je negovan individualizam, održavana je i disciplina. Disciplina bez diktature, glasio je moto gospođice Bulstrode. Kako je ona smatrala, disciplina mladima uliva pouzdanje, sigurnost; diktatura vodi u pobunu. Učenice gospođice Bulstrode dolazile su sa raznih strana. Među njima ih je bilo i nekoliko iz dobrih porodica iz inostranstva, čak i vladarskih. Bilo je i mladih Engleskinja, iz dobrih ili iz bogatih porodica, koje su želele da steknu obrazovanje iz kulture i umetnosti, opšte znanje o životu i sposobnost za snalaženje u društvu, i koje će biti odgajene u prijatne, negovane mlade žene, spremne da učestvuju u inteligentnom razgovoru na svaku temu. Bilo je i devojčica koje su želele vredno da uče, da polože prijemni ispit za fakultet i steknu diplomu, a da bi to postigle, bila im je potrebna samo dobra nastava i malo posebne pažnje. Bilo je i onih koje su loše reagovala na konvencionalni školski život. Gospođica Bulstrode je, međutim, imala jasno postavljena pravila, nije primala guske, ni maloletne prestupnice, a prednost je davala devojčicama čiji su joj se roditelji dopadali i onima kod kojih

je lično videla potencijal za lep napredak. Starosne granice bile su široko postavljene. Bilo je tu devojčica za koje je ranije doneta presuda da su beznadežne, devojčica koje su bile još gotovo sasvim deca, a ponekima su roditelji bili u inostranstvu, pa im je gospođica Bulstrod smišljala zanimljive praznike. Najviša instanca, koja je uvek donosila konačnu odluku, bila je sama gospođica Bulstrod.

U ovom trenutku gospođica Bulstrod je stajala uz kamin i slušala tugaljivi glas supruge Džeralda Houpa. Budući obdarena dalekovidošću, gospođica Bulstrod nije ponudila gospođi Houp da sedne.

„Henrijeta je, znate, vrlo osetljivih živaca. Vrlo osetljivih, zaista. Naš doktor kaže...”

Gospođica Bulstrod je klimala glavom, blago i utešno, suzbijajući iskušenje da izusti zajedljivu rečenicu koja joj je povremeno dolazila na vrh jezika:

„Zar ne znaš, glupačo, da svaka glupa žena upravo to kaže o svom detetu?”

Rekla je, međutim, saosećajno ali odlučno:

„Nema potrebe da brinete, gospođo Houp. Gospođica Rouan, jedna od naših nastavnica, stekla je potpuno psihološko obrazovanje. Iznenadićete se, sigurna sam, kad budete videli kako će se Henrijeta“ (dobro, pametno dete, mnogo bolje nego što ti zaslužuješ da imaš) „promeniti posle jednog ili dva polugodišta ovde.”

„O, znam. S devojčicom Lambetovih postigli ste pravo čudo! Tako da se vrlo radujem. Ah, da, zaboravila sam. Za mesec i po idemo na jug Francuske. Mislila sam da povedem Henrijetu. Bio bi to mali predah.”

„Bojim se da je to u potpunosti nemoguće“, rekla je gospođica Bulstrod odsečno i s neodoljivim osmehom, kao da je upravo uslišila molbu umesto što ju je glatko odbila.

„Oh, ali...“ Razneženo, žalostivo lice gospođe Houp zadržata, otkrivajući treptaj ljutnje. „Zaista moram da insistiram. Na kraju krajeva, Henrijeta je *moje* dete.“

„Upravo. Ali škola je *moja*“, kazala je gospođica Bulstrod.

„Valjda mogu da uzmem svoje dete iz škole kad hoću?“

„O, da“, potvrdila je gospođica Bulstrod. „Možete, naravno. Samo je ja posle neću primiti nazad.“

Gospođa Houp je sad bila zaista ljuta.

„S obzirom na to koliko školarinu plaćam...“

„Upravo tako. Želeli ste da vam kćerka ide u moju školu, zar ne? Morate ili da je uzmete takvu kakva jeste ili da je ostavite. Baš kao tu vrlo šarmantnu Balensijagu kreaciju koju nosite. Balensijaga, zar ne? Očaravajuće je sresti ženu koja zaista ima smisla za oblačenje.“

Gospođica Bulstrod je uhvatila ruku gospođe Houp, rukovala se, pa neupadljivo povelala gošću ka vratima.

„Ništa ne brinite. Ah, evo Henrijeta vas čeka.“ (S odobravanjem je osmotrila Henrijetu, dobro, uravnoteženo i pametno dete da bolje ne može biti, i zaista je zasluživalo bolju majku.) „Margaret, povedi Henrijetu Houp kod gospođice Džonson.“

Gospođica Bulstrod se povukla u svoju dnevnu sobu i nekoliko trenutaka zatim govorila je na francuskom:

„Svakako, ekselencijo, vaša bratanica može da uči moderne balske plesove, to je veoma važno za uspeh u društvu. Jezici su, takođe, neophodni.“

Posetiocima koji su potom ušli prethodio je takav nalet skupog parfema da je gotovo oduvao gospođicu Bulstrod.

Biće da prospe čitavu bočicu po sebi svakog dana, zapazila je gospođica Bulstrod u sebi dok je pozdravljala izvanredno odevenu tamnoputu ženu.

„*Enchantée, madame.*“

Madam se nasmejala veoma dražesno.

Krupni bradati čovek u istočnjačkoj odeći uzeo je gospođicu Bulstrod za ruku, naklonio se i rekao na odličnom engleskom: „Imam čast da vam dovedem princezu Šajstu.“

Gospođica Bulstrod je znala sve o svojoj novoj učenici, koja je upravo stigla iz jedne škole u Švajcarskoj, ali nije bila sasvim sigurna ko je ovaj čovek koji ju je dopratio. Nije sam emir, zaključila je, verovatno je neki ministar ili ataše. Kao i obično kad nije bila sasvim sigurna, pribegla je vrlo korisnoj tituli „ekselencijo“ i uverila ga da će se o princezi Šajsti starati najbolje što se može.

Šajsta se pristojno osmehivala. I ona je bila odevena po modi i neparfimisana. Gospođica Bulstrod je znala da joj je petnaest godina, ali je kao i mnoge devojčice s Istoka i s Mediterana izgledala starije – vrlo zrela. Pošto je popričala s njom o onome što bi želela da uči, gospođica Bulstrod je s olakšanjem ustanovila da princeza odgovara bez oklevanja, na izvrsnom engleskom, i bez kikotanja. Zapravo njeni maniri su bili bolji nego kod mnogih stidljivih i nespretnih petnaestogodišnjih engleskih devojčica. Gospođica Bulstrod je često pomišljala kako bi bila odlična zamisao da se devojčice iz Engleske šalju u bliskoistočne zemlje da se tamo nauče učtivosti i uglađenom ponašanju. Usledilo je još obostranog komplimentiranja, a zatim je gospođica Bulstrod ponovo ostala sama, iako joj je soba i dalje tako jako mirisala na parfem da je morala širom da otvori prozore ne bi li je malo izvetrila.

Sledila je gospođa Apdžon sa kćerkom Džulijom.

Gospođa Apdžon je bila prijatna žena na pragu četrdesete, s kosom boje peska, pegicama na licu i šeširom koji joj je loše stajao i koji je očigledno stavila kao ustupak ovoj prilici, jer je očigledno bila od onih žena koje šešir obično ne nose.

Džulija je imala obično, pegavo lice, pametno čelo i ostavljala je opšti utisak vedrine i spremnosti na šalu.

Upoznavanje je brzo obavljeno i Džulija predata Margareti da je odvede gospođici Džonson. U polasku Džulija veselo dobaci: „Doviđenja, mama. Pazi kad pališ plinsku peć, pošto ja sad neću biti tamo da to radim.“

Gospođica Bulstrod se s osmehom okrenula gospođi Apdžon, ali je nije pozvala da sedne. Moguće je da će, uprkos tome što Džulija deluje tako zdravorazumski i vedro, njena mama takođe poželeti da objasni kako joj je dete vrlo osetljivih živaca.

„Imate li da mi kažete nešto o Džuliji na šta treba posebno obratiti pažnju?“

Gospođa Apdžon veselo odgovori:

„Ne, mislim da ne. Džulija je sasvim obično dete. Zdravo i sve ostalo. Mislim i da je prilično pametna, ali smela bih reći da sve majke uglavnom to misle za svoju decu, zar ne?“

„Majke se“, turobno reče gospođica Bulstrod, „razlikuju.“

„Divno je što Džulija može da ide u ovu školu“, rekla je gospođa Apdžon. „Školarinu u stvari plaća moja tetka, ili barem pomaže. Sama ne bih mogla, ali sam strašno zadovoljna što je Džulija ovde, a i ona je isto.“ Prišla je prozoru i čežnjivo dodala: „Prekrasan vrt. Tako uredan. Sigurno imate četvrtinu pravih vrtlara.“

„Trojicu“, odgovorila je gospođica Bulstrod, „ali u ovom trenutku nam nedostaje radne snage, ako se izuzme nešto ovdašnje ispomoći.“

„Nevolja je danas, naravno, što mnogi koji se nazivaju vrtlari u stvari nisu vrtlari“, primetila je gospođa Apdžon, „nego samo neki mlekar koji bi hteo nešto da radi u slobodno vreme ili starac od osamdeset leta. Ponekad pomislim... Hej!“

uzviknula je gospođa Apdžon, i dalje zagledana kroz prozor. „Ovo je stvarno neobično!“

Gospođica Bulstrod nije na ovaj uzvik obratila onoliko pažnje koliko je trebalo, jer je u tom trenutku pogledala kroz prozor koji je gledao na rododendrone i opazila nešto što je ni najmanje nije obradovalo – nikog drugog do leđi Veroniku Karlton-Sandvejs, koja je dolazila krivudajući stazom, s nakrivljenim širokim plišanim šešikom, pričajući nešto sama sa sobom i, sve u svemu, očigledno prilično pripita.

Leđi Veronika nije bila opasnost nepoznata gospođici Bulstrod. Bila je to šarmantna žena, snažno vezana za svoje dve bliznakinje, i sasvim očaravajuća kad je bila, kako se to kaže, sva svoja – ali nažalost, u potpuno nepredvidljivim vremenskim razmacima, *nije* bila sva svoja. Major Karlton-Sandvejs, njen muž, snalazio se s njom prilično dobro. S njima je živela jedna rođaka, koja je obično bila pri ruci da pripazi na leđi Veroniku i odvрати je sa stranputica ako zatreba. Kad bi u školi bio priređen sportski dan, leđi Veronika je stizala, s mužem i rođakom koji su oboje brižno pazili na nju, potpuno trezna i divno obučena, prava uzorna majka.

Dešavalo se, međutim, da leđi Veronika umakne onima koji su joj želeli samo dobro, da se poprilično naliže i zaputi pravo kćerima, da im iskaže svoju majčinsku ljubav. Bliznakinje su stigle jutros vozom, ali leđi Veroniku niko nije očekivao.

Gospođa Apdžon je i dalje nešto govorila, ali je gospođica Bulstrod nije slušala. Prelazila je u glavi razne mogućnosti, jer videla je da se leđi Veronika brzo približava ratobornoj fazi. Odjednom, kao da je neko uslišio molitve gospođice Bulstrod, iskrsnu odnekud gospođica Čedvik, u žustrum polutrku i pomalo zadihana. Verna Čedi, pomislila je gospođica Bulstrod. Na nju se čovek uvek može osloniti, pa bio problem presečena arterija ili pijani roditelj.

„Sramota“, glasno je govorila leđi Veronika gospođici Čedvik. „Hteli su da me zadrže... nisu hteli da dođem ovamo... prešla sam Idit, nego šta. Otišla da prilegnem, izvezla kola, šmugnula šašavoj Idit... matora usedelica... nijedan je muškarac ne bi ni pogledao... Posvađala sam se s policijom usput... rekli su mi da nisam u stanju da vozim... svašta... Idem da kažem gospođici Bulstrod da vodim curice kući... hoću da su kod kuće, da im pružim majčinsku ljubav. Majčinska ljubav je nešto divno...“

„Izvršno, leđi Veronika“, rekla je gospođica Čedvik. „Vrlo nam je drago što ste došli. Ja sam posebno želela da vidite novi sportski paviljon. Mnogo će vam se dopasti.“

Vešto je okrenula teturavu leđi Veroniku na suprotnu stranu, udaljavajući je od zgrade.

„Pretpostavljam da ćemo tamo zateći i vaše devojiće“, rekla je živahno. „Divan sportski paviljon, novi ormarići, i posebna soba za sušenje kupaćih kostima...“ Njen glas se lagano udaljavao.

Gospođica Bulstrod ih je pratila pogledom. Leđi Veronika je pokušala jednom da se otrgne svojoj pratilji i vrati ka zgradi, ali joj je gospođica Čedvik bila sasvim dorasla. Zašle su iza rododendrona, u pravcu sportskog paviljona, izdvojenog na osami.

Tada je gospođica Bulstrod s olakšanjem odahnula. Jedinštvena Čedi. Tako pouzdana! Nimalo moderna. Ni mnogo bistra, osim za matematiku, ali uvek tu da pomogne u času nevolje.

Okrenula se uzdahnuvši, i pomalo s grižom savesti, gospođi Apdžon, koja je već neko vreme govorila nešto razdragano...

„...mada naravno nikad ništa tajanstveno i opasno, nika-kvo iskakanje padobranom, sabotaza, nisam čak bila ni kurir, ne bih imala dovoljno hrabrosti za to. Samo kancelarijski

posao, uglavnom dosadan. I praćenje na karti. Ponekad jeste bilo uzbudljivo, a i zabavno – svi tajni agenti su pratili jedni druge po Ženevi i svi su znali jedan drugog, ponekad bi se čak našli u istom baru. Tada naravno nisam bila udata. Bilo je prilično zabavno.“

Odjednom je zastala, izvinjavajući se prijateljskim osmehom.

„Izvinite što sam se raspričala. Oduzimam vam vreme, a vi treba da dočekate toliko ljudi.“

Pružila je ruku, oprostila se i otišla.

Gospođica Bulstrod je ostala nekoliko trenutaka da stoji mršteći se zamišljeno. Instinkt ju je upozoravao da je pustila nešto što je moglo biti važno.

Zatim je odbacila to osećanje. Bio je prvi dan letnjeg polugodišta i preostajalo joj je još mnogo roditelja koje treba da primi. Njena škola nikad nije bila popularnija i nikad sigurnija u uspeh. Medoubenk je dosegao zenit.

Ništa nije nagoveštavalo da će za koju nedelju Medoubenk tonuti u moru nevolja, da će zavladata nered, zbrka i ubistvo, i da su određeni događaji već bili pokrenuti...

PRVO POGLAVLJE

REVOLUCIJA U RAMATU

Otprilike dva meseca pre tog prvog dana letnjeg polugodišta u Medoubenku, odigrali su se izvesni događaji koji će izazvati neočekivane posledice u čuvenoj školi za devojčice.

U vladarskom dvorcu Ramata sedela su dva mlada čoveka pušeći i razmatrajući svoju blisku budućnost. Jedan je bio crnokos, glatke maslinaste puti i krupnih melanholičnih očiju. Bio je to princ Ali Jusuf, naslednik šeika Ramata, male zemlje, ali jedne od najbogatijih na Bliskom istoku. Drugi mladić je bio svetlokos, pegav i manje-više bez prebijene pare ako se izuzme sasvim lepa plata koju je dobijao kao lični pilot Njegovog visočanstva princa Alija Jusufa. Uprkos ovoj razlici u statusu, imali su odnos jednakih. Sprijateljili su se u školi u koju su zajedno išli i ostali su prijatelji sve od tada.

„Pucali su u nas, Bobe“, rekao je princ Ali gotovo s nevericom.

„Pucali, nema šta“, rekao je Bob Rolinson.

„Mislili su sasvim ozbiljno. Hteli su da nas obore.“

„Skotovi jesu mislili sasvim ozbiljno“, smrknuo je rekao Bob.

Ali je razmišljao nekoliko trenutaka.

„Ne bi vredelo da pokušamo ponovo?“

„Sreća nas možda ne bi poslužila i drugi put. Istinu govoreći, Ali, pošli smo prekasno. Trebalo je da odeš odavde pre dve nedelje. Lepo sam ti rekao.“

„Ne voli čovek da beži“, rekao je vladar Ramata.

„Razumem šta misliš, ali seti se šta je rekao Šekspir ili neki drugi druškan stihotvorac: oni koji pobegnu poživde da se bore i sutradan.“

„Kad pomislim koliko je novca otišlo na to da se od ovoga stvori zemlja koja štiti svoje državljane. Bolnice, škole, zdravstvena zaštita...“

Bob Rolinson ga prekide u nabranju.

„Zar ne bi ambasada mogla nešto da uradi?“

Ali Jusuf pocrvene od ljutnje.

„Da tražim utočište u tvojoj ambasadi? Nikad. Ekstremisti bi verovatno upali tamo, ne bi poštovali diplomatski imunitet. Osim toga, ako to uradim, to će stvarno biti kraj! Ionako je već glavna optužba protiv mene da sam prozapadno orijentisan.“ Uzdahnuo je. „Vrlo je teško to shvatiti.“ Njegov tužni glas zvučao je kao da pripada nekom ko nema još ni blizu dvadeset i pet godina. „Moj deda je bio okrutan čovek, pravi tiranin. Imao je stotine robova i bio je nemilosrdan prema njima. U plemenskim ratovima ubijao je neprijatelje bez milosti i smicao ih na užasan način. Dosta je bilo da neko šapatom izgovori njegovo ime pa da svi pobebe od straha. Ipak, on je legenda! Dive mu se! Poštuju ga! Veliki Ahmed Abdulah! A ja, šta sam ja uradio? Gradio škole i bolnice, prihvatilišta, kuće za siromašne... sve što ljudi govore da im treba. Zar im ne treba? Zar im je draža vladavina terora kakvu su imali pod mojim dedom?“

„Rekao bih da je tako“, potvrdi Bob Rolinson. „Nepravda, ali tako je to.“

„Zašto, Bobe? *Zašto?*“

Bob Rolinson uzdahnu, promeškolji se, pa dade sve od sebe da objasni šta oseća. Borio se s nesposobnošću da se dobro izrazi.

„Pravio je dobru predstavu, valjda – pretpostavljam da je u stvari to razlog. Imao je smisla za dramu, ako znaš šta hoću da kažem.“

Gledao je svog prijatelja, u kome definitivno nije bilo ničeg dramatičnog. Pristojan, tih, dobar momak, iskren i pomalo smušen, eto kakav je bio Ali, i Bob ga je zbog toga voleo. Nije u njemu bilo ničeg slikovitog ni nasilničkog, ali dok se u Engleskoj slikovitih i nasilnih ličnosti stide i ne vole ih naročito, na Bliskom istoku se, Bob je u to bio prilično siguran, na to gledalo drugačije.

„Ali demokratija...“, pobuni se Ali.

„Ah, demokratija...“ Bob odmahnu lulom. „Ta reč svuda znači nešto drugo. Jedno je samo sigurno – nikad ne znači ono što su Grci njome mislili da kažu. Kladim se u šta hoćeš da će ako uspeju da te izbace odavde, na vlast doći neki trgovac koji sipa praznoslovlja, sam se hvali do neba i pravi se da je Bog svemogućí, i koji će na sve strane odsecati glave i vešati svakog ko mu se usprotivi. I pazi šta ti kažem, tvrdíće da je to demokratska vladavina – naroda i za narod. Pretpostavljam da će se narodu i dopasti. Biće uzbudljivo. Krvi do kolena.“

„Nismo mi divljaci! Civilizovali smo se.“

„Ima raznih vrsta civilizacije...“, izvrđavao je Bob. „Osim toga, ja mislim da mi svi imamo u sebi pomalo divljaštva – ako samo uspemo da smislimo dobar izgovor da ga pustimo da izbije na površinu.“

„Možda imaš pravo“, tmurno reče Ali.

„Izgleda da je čovek s mrvicom zdravog razuma jedino što ljudi danas nigde ne žele“, nastavljao je Bob. „Lično nikad nisam bio neki pametan momak – pa bar ti to dobro znaš, Ali – ali često mislim da je svetu stvarno samo to potrebno – malo zdrave pameti.“ Odložio je lulu i zavalio se na naslon. „Nije sve to bitno. Bitno je kako da te izvučemo odavde. Ima li u vojsci ikog kome možeš stvarno da veruješ?“

Princ Ali polako odmahnu glavom.

„Pre dve nedelje bih ti odgovorio: 'Da.' Sada ne znam... nisam siguran.“

Bob klimnu glavom. „U tome i leži nevolja. A od ovog tvog dvorca podilazi me jeza.“

Ali se složi ne ispoljavajući nikakva osećanja.

„Da, po dvorcima ima uhoda koliko hoćeš. Sve čuju, sve znaju.“

„Čak i dole u hangarima...“ Bob se prekide. „Stari Ahmed je dobar. Ima neko šesto čulo. Zatekao je jednog mehaničara kako podmeće kvar u avionu – čoveka za koga bismo se zakleli da je potpuno pouzdan. Čuj, Ali, ako ćemo da pokušamo da te izvučemo odavde, onda to mora da bude uskoro.“

„Znam... znam. Mislim – sad sam već sasvim siguran – da će me ubiti ako ostanem.“

I dalje u njegovom glasu nije bilo nikakvih osećanja, ni najmanje panike, samo blage zainteresovanosti, u kojoj nije bilo ničeg ličnog.

„Veliki su izgledi da će nas ubiti i ako ne ostanemo“, upozori ga Bob. „Moraćemo da letimo na sever, znaš. Tako ne mogu da nas presretnu, ali to znači da ćemo morati da letimo preko planina, a u ovo doba godine...“ Slegnuo je ramenima. „Moraš da razumeš, đavolski je opasno.“

Ali Jusuf je izgledao potreseno.

„Ako se tebi išta desi, Bobe...“

„Ne brini za mene, Ali. Nisam hteo to da ti kažem. Nisam ja važan. U svakom slučaju, ja sam ionako od onih koji će poginuti pre ili kasnije. Uvek uradim nešto ludački. Ne, ja za tebe brinem... neću da te ubeđujem ni u ovo ni u ono. Ako neki deo vojske još jeste lojalan...“

„Ne dopada mi se pomisao da bežim“, reče jednostavno Ali, „ali nemam ni najmanje želje da postanem mučenik i da me rulja isecka u paramparčad.“

Zaćutao je na nekoliko trenutaka.

„U redu onda“, reče konačno, uzdahnuvši. „Pokušaćemo. Kada?“

Bob sleže ramenima.

„Što pre to bolje. Moramo nekako neupadljivo da te izvedemo do piste... Kako bi bilo da kažemo da ideš u inspekciju novog puta koji se gradi u El Džazaru? Odjednom ti došlo. Idi odmah posle podne. Kad kola naiđu pored piste, stani – ja ću pripremiti avion, kao da ćeš ići u inspekciju iz vazduha, razumeš? Samo poletimo i *odosmo!* Od prtljaga ne možemo ništa da poneseemo, naravno. Moramo sve da improvizujemo.“

„Ništa i ne želim da poneseem... osim jednog...“

Osmehnuo se i odjednom mu je osmeh promenio lice i preobrazio ga u sasvim drugog čoveka. Više nije bio moderni, savesni, prozapadni mladi čovek – u tom osmehu je bilo sve ono rasno lukavstvo i umešnost zahvaljujući kojima je duga loza njegovih predaka opstala.

„Ti si moj prijatelj, Bobe, tebi ću pokazati.“

Zavukao je ruku i potražio nešto pod košuljom. Zatim je ispružio ka Bobu vrećicu od jelenske kože.

„Ovo?“ Bob se zbunjeno mrštio.

Ali uze vrećicu nazad od njega, razveza je, pa prosu sadržaj na sto.

Bobu načas zastade dah. Zatim je tiho zviznuo. „Bože blagi. Jesu li *pravi*?“

Aliju je ovo bilo smešno.

„Naravno da su pravi. Većina ih je pripadala mom ocu. Kupovao ih je svake godine. I ja isto. Potiču s raznih mesta, kupovali su nam ih ljudi od poverenja, u Londonu, Kalkuti, Južnoj Africi. U našoj porodici je to tradicija, da čuvamo ovo za slučaj preke nužde.“ Zatim je dodao, iznoseći prosto činjenicu: „Vrednost im je, prema današnjim cenama, tri četvrt miliona.“

„Sedamsto pedeset hiljada funti.“ Bob zviznu. Pokupio je kamenčiće i pustio ih da mu klize između prstiju. „Fantastično. Kao u nekoj bajci. Stvarno deluje na čoveka.“

„Da.“ Tamnopusi mladić klimnu glavom. Na licu mu je opet bio onaj izraz dugog umora. „Ljudi se promene kad imaju posla s dragim kamenjem. Uvek trag nasilja prati ove kamenčiće. Smrt, ubistva, krvoprolića. Žene su najgore. Žene ne vide u njima samo novčanu vrednost, za njih to ima neke veze sa samim kamenjem. Lepi kamenčići nagone žene u ludilo. Žene ih žele. Žele da ih imaju, da ih nose oko vrata, na grudima. Ne bih ove kamenčiće poverio nijednoj ženi. Ali tebi ih poveravam.“

„Meni?“ Bob se zaprepašćeno zagleda u njega.

„Da. Ne želim da ovo kamenje padne u ruke mojim neprijateljima. Ne znam kada će ustanak protiv mene biti podignut. Možda je planiran za danas. Možda neću poživeti da posle podne stignem do piste. Uzmi kamenje i uradi najbolje što možeš.“

„Slušaj, čoveče – ne razumem. Šta da radim s njim?“

„Iznesi ga nekako iz zemlje.“

Ali je smireno gledao svog potresenog prijatelja.

„Hoćeš da kažeš da želiš da ti ga ja ponese?“

„Možeš to i tako da kažeš, ali mislio sam u stvari da ćeš ti smisliti neki bolji plan da ga otpremiš u Evropu.“

„Čuj, Ali, ja blagog pojma nemam kako se to radi s takvim stvarima.“

Ali se udobno nasloni u svojoj stolici. Tiho se smeškao kao da mu je sve to zabavno.

„Imaš dovoljno razuma i častan si. I sećam se iz školskih dana da si uvek mogao da smliš nešto strašno dosetljivo... Daću ti ime i adresu čoveka koji mi obavlja takve poslove – za slučaj da ja ne preživim. Nemoj da izgledaš tako zabrinuto, Bobe. Samo se potrudi koliko možeš, to je sve što tražim. Neću te kriviti ako ne uspeš. Biće volja Alahova. Što se mene tiče, sasvim je jednostavno – neću da uzmu to kamenje s mog leša. Što se ostalog tiče...“ Slegnuo je ramenima. „Kao što rekoh, biće Alahova volja.“

„Pravi si ludak!“

„Nisam, samo sam fatalista, to je sve.“

„Slušaj me, Ali. Samo što si rekao da sam častan, ali tri četvrt miliona... Zar ne misliš da će to potkopati poštenje svakog čoveka?“

Ali Jusuf je s iskrenom naklonošću gledao svog prijatelja.

„Začudo“, reče, „što se toga tiče, nemam ni najmanje sumnje.“

DRUGO POGLAVLJE

ŽENA NA BALKONU

I

Bob je išao po mermernim hodnicima dvorca punim jeke i nikad u životu nije bio toliko nesrećan. Svest da u džepu pantalona nosi tri četvrt miliona funti bacala ga je u duboki jad. Osećao se kao da svaki velikodostojnik na koga je nailazio u dvorcu zna za to. Osećao se kao da mu se na licu vidi kakav skupoceni teret nosi. Laknulo bi mu da mu je neko rekao da se na njegovom pegavom licu vidi jedino ista ona dobroćudna vedrina kao i uvek.

Stražari pred vratima dvorca pozdraviše ga zvecnuvši oružjem. Bob je išao kroz gužvu u glavnoj ulici Ramata još uvek ošamućen. Kuda je pošao? Šta namerava da radi? Pojma nije imao, a vreme je isticalo.

Glavna ulica je bila, kao i mnoge glavne ulice na Bliskom istoku, mešavina prljavštine i veličanstvenosti. Novosagrađene banke izdizale su se u svojoj impozantnosti. Bezbrojne radnjice izložile su jeftinu plastičnu robu. Dečje čizmice i jeftini upaljači za cigarete stajali su izloženi jedni uz druge u svoj svojoj međusobnoj nesaglasnosti. Bilo je tu zatim šivaćih mašina i rezervnih delova za automobile. Izloge apoteka

krasili su ručno pravljeni lekovi u ambalaži izbledele i prljavo od dugog stajanja, a uz njih velike reklame za penicilin u svim postojećim oblicima i obilje antibiotika. Retke su bile radnje u kojima je bilo ičega što biste uopšte poželeli da kupite, sem možda najnovijih švajcarskih časovnika, kojih je u jednom sićušnom izlogu bilo zgurano na stotine. Asortiman je bio tako ogroman da biste ustuknuli od kupovine, ošamućeni od tolike mase.

Idući još kao u nekoj hipnozi, Bob, koga bi svaki čas gurnuo neki prolaznik ili u arapskoj ili u evropskoj odeći, borio se da se pribere. Kuda je dođavola pošao, upitao se.

Skrenuo je u jednu domaću kafanu i naručio čaj s limunom. Konačno je, pijuckajući čaj, došao sebi. Atmosfera je u kafani bila nekako umirujuća. Za stolom preko puta jedan postariji Arapin spokojno je kuckao brojanicama. Iza Boba su dva čoveka igrala trik-trak. Bilo je to odlično mesto da se tu posedi i razmisli, a on je morao da razmišlja.

Dato mu je drago kamenje vredno sedamsto pedeset hiljada funti, a na njemu je bilo da smisli kako da ga iznese iz zemlje. Nije imao vremena za gubljenje. Situacija je svakog časa mogla da postane krajnje opasna...

Ali je naravno bio potpuno lud. Da tek tako, laka srca, tutne prijatelju tri četvrt miliona funti, a sam da mirno sedi i sve prepušta Alahu. Bob nije mogao da pribegne takvom rešenju. Bobov Bog je od slugu svojih očekivao da sami odlučuju i postupaju u skladu sa sposobnostima koje im je on dao.

Šta, do sto đavola, da radi s tim vražjim kamenjem?

Pomislio je da ode u ambasadu. Ne, ne može da upliće ambasadu u ovo. Ambasada bi ionako, gotovo sigurno, odbila da se umeša.

Potreban mu je bio neko savršeno običan, ko odlazi iz zemlje na savršeno običan način. Najbolji bi bio neki poslovni

čovjek ili turista. Neko bez političkih veza, čiji će prtljag u najgorem slučaju pretražiti samo površno, a još je verovatnije da neće uopšte. Treba naravno razmotriti i onu drugu stranu. Senzacija na londonskom aerodromu, pokušaj da se u Englesku prokrijumčari drago kamenje vredno sedamsto pedeset hiljada funti, i tako dalje, i tako dalje, ali to se mora staviti na kocku.

Neki sasvim običan, bezazlen putnik. Odjednom je Bob poželeo da lupi sebi šamar zbog gluposti. Džoun, naravno. Njegova sestra Džoun Satklif. Džoun je ovde provela dva meseca sa svojom kćerkom Dženifer, kojoj su posle preležane upale pluća lekari savetovali boravak negde u suvom i sunčanom podneblju. Za četiri ili pet dana njih dve će kući brodom.

Džoun je bila idealna. Šta ono Ali reče o ženama i dragom kamenju? Bob se osmehnu. Dobra stara Džoun! Ona ne bi izgubila glavu zbog kamenčića. Njoj se uvek može verovati da će čvrsto stajati na zemlji. Da, u Džoun može da ima poverenja.

Čekaj malo, ipak. Može li da ima poverenja u Džoun? U njeno poštenje da. U njenu diskreciju? Bob žalosno zavrte glavom. Džoun bi nekom rekla, ne bi mogla da odoli. Još gore. Pravila bi aluzije. „Nosim kući nešto vrlo važno, ne smem *nikom* da kažem ni reč. Prilično je uzbudljivo...“

Džoun u životu nije bila u stanju da zadrži nešto samo za sebe, iako se žestoko ljutila kad bi joj neko to rekao. Što znači da ne sme da zna šta nosi. Tako bi i inače bilo bezbednije po nju. Stavice kamenčiće u paketić nedužnog izgleda, ispričati Džoun neku priču. Poklon za nekoga? Nešto što mu je neko poručio da kupi? Smislice već nešto...

Bob je pogledao na sat i ustao. Vreme prolazi.